

DIAGNOZA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA

Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna to proces, którego celem jest wyjaśnienie przyczyn trudności w uczeniu się lub w zachowaniu. Potocznie często nazywa się ją badaniem, co mylnie kojarzy się dzieciom, szczególnie małym z wizytą lekarską. Zdarza się, że rodzice przed wejściem do gabinetu zachęcają dziecko mówiąc: „Nie bój się, to nie będzie bolało” zaprzeczając w ten sposób naturalnemu niepokojowi dziecka i sugerując możliwość wystąpienia nieprzyjemnych doznań. W czasie spotkania z psychologiem i pedagogiem dziecko lub nastolatek wykonuje szereg zadań, których celem jest określenie potencjałów i deficytów. Diagnostyci w swojej pracy stosują wystandaryzowane testy psychologiczne i pedagogiczne. Dzięki temu możliwe jest porównanie wyników uzyskanych przez dziecko z normami wiekowymi.

- **Ważne jest** żeby dziecko udając się do poradni na badanie wiedziało dokąd idzie i co będzie się z nim działo, celowe jest aby wiedziało, że nie będzie jedynie „rozmawiało”, ale po prostu będzie wykonywało różne zadania jak w szkole lub przedszkolu.
- **Ważne jest**, aby dziecko/nastolatek zgłaszało się w dobrym zdrowiu psychosomatycznym (badanie przeprowadza się dzieciom zdrowym, wypoczętym tak, aby jak najlepiej ocenić ich sprawność poznawczą), przyprowadzanie dzieci chorych, przeziębionych, zmęczonych - „Bo wczoraj w nocy wróciliśmy z wczasów” powoduje, że wynik który dziecko otrzyma jest niemiarodajny, często poniżej możliwości dziecka.
- **Ważne jest**, aby w przypadku stwierdzonych wad wzroku/słuchu dziecko/nastolatek miało ze sobą okulary, inne przyrządy które te wady skorygują. Pamiętajmy, że podczas spotkania diagnostycznego sprawdzamy funkcje poznawcze – między innymi spostrzeganie wzrokowe, funkcje słuchowe, pamięć wzrokową, itp.

Jak przebiega spotkanie diagnostyczne?

Pierwsze 20-30 minut to czas przeznaczony na rozmowę z rodzicami. Będzie ona dotyczyła zgłaszanego problemu, sytuacji opiekuńczo-wychowawczej, rozwoju dziecka, itp. Jeśli istnieje taka możliwość, szczególnie w przypadku małych dzieci dobrze jest żeby do poradni rodzice zgłaszali się we dwoje, ewentualnie z osobą, która może zająć się dzieckiem w trakcie rozmowy z diagnostą. Dobrze jest kiedy dziecko/nastolatek nie słyszy skarg i trudności, które rodzic zgłasza, pamiętajmy, że dziecko tworzy obraz siebie na podstawie tego co myślą i mówią o nim rodzice. Jeśli usłyszy np. „że jest zdolny, ale leniwy, nie ma talentu matematycznego, jest do niczego, nie radzi sobie w grupie” - może to bardzo negatywnie wpłynąć na kształtowanie się obrazu siebie. Z pozoru drobna uwaga może mieć wpływ na

kształtowanie się poczucia wartości dziecka.

Kolejna część spotkania to właśnie badanie psychologiczno-pedagogiczne. Dziecko pozostaje w gabinecie bez opiekuna (w przypadku małych dzieci dopuszczalne jest badanie w ich obecności, lecz bardzo ważne jest aby rodzice nie pomagali, nie wyręczali, nie komentowali reakcji dziecka, chyba że zostaną o to poproszeni przez diagnostę. Pamiętajmy, że sprawdzamy rzeczywiste możliwości dziecka.

- Psycholog zobowiązany jest do stworzenia optymalnych warunków badania psychologicznego. Powinien zapewnić właściwe warunki pracy dziecku, zadbać o atmosferę bezpieczeństwa psychicznego, wzajemnego zaufania i intymności co jednocześnie zakłada, że obecność osób trzecich (zwłaszcza pozostających wobec dziecka w roli nadrzędnej) zaburza kontakt i jest sprzeczne z zasadami pracy psychologa.
- W większości przypadków podręczniki do testów psychologicznych zalecają, by dziecko w czasie badania było samo w pokoju. Eliminuje to wszystkie niepożądane reakcje dziecka podejmowane ze względu na obecność matki lub ojca, a także nieprzewidywalne emocjonalne reakcje rodziców.
- Najczęściej rodzice nie uświadamiają sobie jak emocjonalnie (w sposób niewerbalny) reagują na sukcesy, porażki i wysiłki swoich dzieci. Zakłóca to przebieg badania i znacząco wpływa na jego wyniki. Z punktu widzenia rodzica ich reakcja jest rzeczą naturalną, a w przypadku pochwały wręcz pożądaną.

Po skończonej diagnozie psycholog i pedagog ponownie zapraszają opiekuna i omawiają wyniki badań. Określają przyczyny zgłaszanych trudności. Proponują możliwe formy pomocy. Dziecko/nastolatek otrzymują informację zwrotną dostosowaną do wieku i możliwości poznawczych.

Jeżeli diagności uznają, że konieczne jest wydanie odpowiedniego dokumentu konieczne będzie wypełnienie wniosku.

Dla pracy diagnostycznej bardzo istotna jest opinia nauczycieli uczących o osiągnięciach i problemach dydaktyczno-wychowawczych dziecka, niezbędny jest także opis funkcjonowania dziecka ucznia w środowisku społecznym (klasie, grupie), o którą rodzic może poprosić wychowawcę (i przynieść na spotkanie).

Tak wygląda typowy pobyt w poradni. Czasami jednak konieczne będzie jeszcze jedno spotkanie (np. diagnoza specyficznych trudności w uczeniu się, pogłębienie diagnozy psychologicznej, konsultacja rodzinna, itp. zgodnie z indywidualnymi potrzebami dziecka i rodziny.

Anna Śliwka